La Veu de Catalunya

Les formes de govern

Deia el nostre ilustre amic senyor Francesc Cambó, en una de les seves darreres notes, que l'elecció entre les formes de govern ha de decidir-se sempre tenint en compte únicament els avantatges que puguin oferir a un país en un moment determinat de la seva història, excloent-hi l'eventualitat i les derivacions incertes d'un canvi mentre fets i circumstàncies de molta transcendència no li imposin.

Aquesta actitud és l'única consistent amb l'experiència. Ni doctrinalment, ni històricament, ni pràcticament, no hi ha formes de govern consubstancials amb cap país ni amb cap idea.

Tots recordem l'exemple dels noruecs, evocat pel senyor Ventosa i Calvell, al seu discurs de la Lliga Regionalista. Els noruecs eren, en llur majoria, republicans. En separar-se, però, de Suècia, van creure que convenia millor a llur país, la forma de govern monàrquica, principalment per raons internacionals. I, sense vacillar ni un segon, establiren a llur país una monarquia.

Ara mateix tenim l'exemple dels grans «dominions» britànics. Després de les Conferències Imperials dels darrers anys, aquests «dominions», com tothom sap, són nacions lliures dintre de la comunitat de l'Imperi. D'acord amb la Gran Bretanya, els seus «dominions» d'ultramar han resolt el magne problema d'assegurar-se la independència sense la separació.

Doncs bé. ¿Què ha passat en trobar-se els «dominions» ultramarins amb la plenitud de la llibertat? Fixem-nos solament en el més vell i en el més jove. Es a dir, en el Canadà i en la Unió Sud-Africana.

Al Canadà s'ha produït un fort moviment d'opinió per a constituir-se en Regne. Volen canviar el nom oficial del «Dominion» en Regne del Canadà. I volen adaptar els seus costums polítics a les institucions monàrquiques. Es dóna, doncs, el cas, que, entrada la quarta dècada del segle XX, per creure-ho convenient als interessos de llur país, els canadencs es preparen a constituir un Regne entre les repúbliques d'Amèrica.

A la Unió Sud-Africana ha passat una cosa anàloga. Com tothom sap, ocupa el poder el partit nacionalsita que dirigeix el general Hertzog. Aquest partit era francament republicà. Aconseguida, però, en les dues darreres Conferències Imperials, la plenitud de llibertat per a la Unió Sud-Africana, el mateix general Hertzog ha declarat que el republicanisme ja no té cap sentit a l'Africa del Sud. Ni cal separar-se de la Gran Bretanya, ja que sense la separació s'ha obtingut la llibertat, ni cal insistir en la forma de govern republicana, ja que el país pot aconseguir tots els seus ideals dintre del marc de les seves presents institucions.

Heu's ací, doncs, dos exemples ben recents i ben significatius que confirmen la tesi del senyor Francesc Cambó i la posició que ha adoptat sempre la Lliga Regionalista.

Aquests dos exemples demostren ben eloqüentment l'accidentalitat de les formes de govern.

I demostren encara una altra cosa: que els pobles més avançats, més progressius, més democràtics, poden adoptar, en un moment donat de llur història, la forma de govern monàrquica com la més convenient per a llur règim.

Per la diada dels Reis

Una rialla d'infant
i una cançó d'alegria
són l'esperança del dia
que creix, amb llum triomfant.

Joia de vida, ordenant
el moviment que es destria,
i dins el cor, fent de guia,
l'etern estel tremolant.

JOAN LLONGUERES

NOTULES

PARADISOS OCEANICS

De Pierre Loti a Marc Chadourne, l'un amb «Le mariage de Loti» i l'altre amb «Vasco», passant i tot per les impressions oceàniques que el navegant solitari Alain Gerbault ens dóna en el seu diletari de bord, tots els escriptors que ens parlen de les illes de la Societat ens les descriuen com un arxipèlag d'ensomni, com unes terres meravelloses, d'una frondositat inoïda i d'una bellesa paradisíaca, poblades per una raça bonica i ingènua, de costums idíllics i innocents. Taití, Mooreà, Raiateà, Boraborà, noms evocadors de prodigis, de muntanyes inaccessibles, de vegetacions luxuriants, de badies encantades, de bananers exuberants, de palmeres gegantines, d'illots de corall, de noies abillades simplement amb el «pareo» i de llargues trenes negres, d'aigües tranquiles i d'una blavor enlluernadora, de pacífiques pirogues que llisquen sota el clar de lluna, de músiques misterioses i de flaires primaverals. — Tota aquesta poesia, la poesia de la Polinèsia immutable, la trobem, vivent i panteixant, en aquest bell volum que ens ofereix Aurora Bertrana, intitulada «Paradisos Oceànics». La nostra autora, la nostra viatgera, l'ha sabuda copsar amb esguard penetrant i ens l'ha sabuda transcriure amb sincera emoció. El llibre, però, no ens atrauria tant, si només fos un caleidoscop de paisatges magnífics. Hom hi sent, de més a més, l'angoixa latent d'unes poblacions fins ara fa poc venturoses i a punt d'ésser foragitades de llurs paradisos. Hom hi sent el plany d'un poble que en tenir contacte amb la civilització va perdent l'encís i la innocència. Hom hi sent l'agonia d'aquesta raça que amb els seus costums patriarcals i la seva ànima primitiva, potser realitzava en el món un ideal de perfecta ventura. Però això darrer s'ha acabat. El llibre d'Aurora Bertrana és un interessantíssim llibre de viatges. I és, per afegidura, una elegia latent.

CAMI DE LA FONT

Un poeta francès de la «pléiade», el propi Ronsard, si no m'erro, té un vers admirable que diu:

«Je meurs de soif auprès de la fon-
[taine».

Morir de set prop de la font és un turment. Però córrer adalerat i assedegat i tot, pel camí de la font, és un plaer divi. A aquest plaer divi ens convida Joan Maria Guasch amb el seu darrer llibre de poemes. El poeta vetlla l'encís d'aqueixa font clara que no té secrets per a ell. I cuita a revelar-nos-els apassionadament, com un ungit, amb la lira anacreòntica a la mà.—¿Qui ha dit que Joan Maria Guasch era el poeta de la natura ferèstega? Jo el tinc pel poeta de la natura amable, i sobretot, per un líric més proper al vell de Teos que a Teòcrit, més emparentat amb Khayyam que amb els bucòlics. Alguns dels seus epígrames poden comparar-se als «rubaiyats» del famós persa. I pel seu fons, ja que no per la seva forma, pot comparar-s'hi sobretot aquesta «Elegia d'Amor» que, pel meu gust, és la perla del llibre—. Una part del «Camí de la font», i no pas la menys interessant ni la menys voluminosa, s'allunya d'aquesta doble inspiració pastoral i anacreòntica a què ens té avesats Joan Maria Guasch. Es una tota d'ofrenes, un seguit de poemes d'una gràcia i d'una frescor singulars, un pomell de delicades flors amb el qual el poeta perfuma llangorosament el «Camí de la font» quan som a la tornada... I això, perquè el refem sempre que puguem, aquest camí.

CONTRALLUMS

Remarcava l'altre dia a un amic meu l'essencial barroquisme de l'estil i àdhuc del contingut de l'obra novellística de Víctor Català, i tot aprovant la meva observació l'amic en qüestió afegia:—Es una condició de tots els ruralistes. També resulta barroc Prudenci Bertrana i ho resulta Ruyra, tot i la seva nitidesa d'estil. Aquest barroquisme s'explica per l'ús de les paraules i de les formes dialectals i pel lèxic rural que, a fi d'ennoblir-lo una mica, l'escriptor sol barrejar amb paraules sàvies o erudites—. Subscric tot el corollari del meu interlocutor. I ara, en llegir «Contrallums», el darrer aplec de narracions de Víctor Català, no puc deixar d'afirmar el barroquisme de l'autora. Fixem-nos bé que, en aquest cas, tot i tractant-se d'un novellista que cerca els personatges entre la gent senzilla i que els fa moure en un ambient sense artificis, barroquisme és tot el contrari de senzillesa i de naturalitat. Una de les narracions més impressionants de l'aplec, «L'Altra vida», és d'un contorsionisme psicològic tan agut i té un desenllaç tan macàbric, que basta a corroborar el que vinc dient. Barroquisme no és solament ruralisme: és, en aquest cas, «freudisme» i tot. I vet ací com, inesperadament, pels camins més insospitats, com són els del verisme i del folklore, la novellística tosca i rural retroba la novellística psicològica tan complicada de la introspecció i del subconscient.

ALFONS MASERAS

LA VEU DE CATALUNYA

publicarà demà, dimarts, en les seves edicions del matí i del vespre, un article del senyor

FRANCESC CAMBÓ

sota l'epígraf

"El discurs del comte de Bugallal"

BREVIARI CRITIC

Salvador Perarnau. Cuques de llum. Poemes per a infants. Il·lustrats per Angel Fernandez. (Editorial Poliglota)

Amb el títol «Bones històries», l'«Editorial Poliglota» ha inaugurat una nova col·lecció destinada als infants. La finalitat que els editors persegueixen amb aquesta col·lecció està clarament definida en aquestes tan breus com precises paraules estampades en el Prefaci que encapçala el present llibre: «Aplegar en unes mateixes pàgines la major delícia de lectura i tota la possible eficàcia. Com? Més que repetint mil vegades a les criatures el consell d'ésser bons, encomanant-los el gust d'ésser-ho». Efectivament, aquest hauria d'ésser l'ideal de tota la literatura destinada als infants. Solament voldríem observar que el secret de la seva encertada realització no està precisament en el saber aplegar l'efecte estètic i l'eficàcia moral, sinó en el saber fondre aquests dos aspectes en una perfecta unitat, talment que el lector no pugui arribar a destriar en l'obra els elements de pura fruició artística d'aquells altres de caràcter didàctics. I aquest és, al nostre juí, l'excel·lència que fa remarcable aquest recull de poesies de Salvador Perarnau, ornat amb il·lustracions bellament suggestives d'Angel Fernàndez. El món de les bèsties — en aquest cas, el de les bestioles més familiars i conegudes en la nostra terra —, tema inexhaurible de la literatura didàctica, se'ns presenta aquí renovellat en una delicada visió de poeta, en la qual veiem perfectament realitzada aquella fusió d'elements de què suara parlàvem. En aquestes faules de Salvador Perarnau cada bestiola és vista amb un escrupolós realisme i se'ns presenta davant dels ulls viva i bellugant sense cap deformació fantasiosa. Això no contrastant, la lliçó moral es destaca clara i precisa en cada cas, i això perquè el poeta ha sabut donar a cada una de les seves bestioles una aspiració ideal, un anhel vers un més enllà de la sexa vida estricta, copsat per la fantasia del poeta en l'ambient còsmic que envolta de misteri i de poesia tota manifestació de vida en la natura. Un desig indefinit de superar-se (que no és més que la projecció dels sentiments del poeta en les coses de la natura) agita el viure humil de l'aranya i dels peixos, del grill i de la formiga d'ales, dels tòtils i dels mussols. Una ànima d'infant sembla encarnada en cada una d'aquetes bestioletes de Déu que estan enamorades dels estels, que tenen set de lluna i de blavor, que saben la ideal transcendència de les ales, del cant o de la llum. La lliçó moral continguda en aquestes gentils faules té en la seva mateixa vaguetat somniadora una intensa eficàcia. El petit lector aprendrà en aquest llibre que la vida sols mereix la pena d'ésser viscuda si està regida per un instint d'elevació, per un anhel de superació, per una ànsia de perfeccionament. No és aquesta l'íntima raó d'ésser de tota la llei moral? Doncs, aquest llibre de S. Perarnau dóna als infants aquesta eterna lliçó de la moral humana que és a l'ensems un dels principis vitals del sentiment de la bellesa.

M. DE MONTOLIU

El mariscal Joffre

Ha mort un gran català. Un català d'aquells que, com Cabot i com Colom, emplenarà les pàgines de la història universal i no il·luminarà el cel de la Catalunya que el veié neixer. Arreu s'escriurà Joffre, el gran patriota francès, el conquistador de Tomboctú, el vencedor del Marne. Passarem pels carrers i places de nombroses viles de l'Africa i llegirem el nom de Joffre. El mateix ens passarà a França i en altres indrets. Preguntarem la nacionalitat d'aquella grandiosa figura que té el nom esculpit en tants de marbres i tothom contestarà: «Era francès.» Potser al Rosselló, en el seu poble nadiu de Ribesaltes, a Perpinyà i a Barcelona, a Mallorca i a València, restes esparramats d'aquella grandiosa confederació trossejada per les ambicions polítiques, però ferma encara per la història i la llengua que ens relliga, escoltarem alguna veu que dirà: «Era català». Malauradament, aquesta veu serà feble davant la torrentada que no deixarà surar tota la veritat. El Rosselló és avui francès. Joffre, el salvador de França al Marne, el gran heroi de Tomboctú, no podrà ésser sinó francès. Ningú no voldrà escoltar que la sang que corria per les seves venes era la dels fundadors de la nissaga humana. Ningú no ens escoltarà tampoc quan li direm que cançons catalanes el bressolaren i que abans que el francès parlava el català. «Això són lirismes—ens diran. — A França només hi ha francesos i si Joffre va néixer a França era francès.» Tragèdia cruel de Catalunya que fins amb la mort perd les glòries catalanes.

Mentre Joffre visqué, la seva catalanitat traspuava lírica, si es vol, però ferma, com eixida de l'ànima que l'unia als que escrivim en català. En tenim proves. Ara, a l'hora de les lloances, quan ja no oirem més la seva veu, no haurà mort un català, sinó un francès.

Aquest és el destí de grans homes i de grans pobles. Catalunya, grandiosa en sa petitesa geogràfica, creadora de figures universals, d'influència decisiva en la vida de la humanitat, va produir el salvador de França al Marne. L'ànima catalana, sempre generosa, sempre universalitzadora, no ha escatimat mai ni la sang dels fills de Catalunya ni els seus grans homes davant dels interessos generals. Joffre, català, al servei de França, és una de tantes concrecions d'aquesta ànima catalana. Catalunya té el dret de proclamar-ho.

Descansi en pau Joffre, l'illustre fill de Catalunya.

R. CARRERES VALLS

LA VEU DE LA RAMBLA

Múltiples privilegis

La modèstia és una gran qualitat i hem d'ésser tan modestos com ens sigui possible; però en determinats moments és per força que cal deixar la modèstia de banda.

Ja haureu llegit, segurament, que a Barcelona durant l'any 1930 hi ha hagut 2.399 defuncions menys que durant l'any anterior. Davant d'aquestes dades la salubritat de Barcelona és indiscutible. Es cert que no hem aconseguit, ni és fàcil que aconseguim, extirpar els petits monstres entestats a impedir que l'organisme humà arribi a ésser inservible per raó dels serveis prestats i no per l'obra destructora d'un intrús; però ningú no ens podrà negar que tenim ben organitzada la defensa. Ara, en aquest sentit, i sense que això signifiqui voler posar en dubte la diligència dels homes que regenten els nostres Instituts d'Higiene, el premi d'honor el mereix el clima de Barcelona. Que hi ha molta humitat? Ui! Si no fos la humitat podríem anunciar que la nostra terra és el veritable paradís. Les coses terrenals bé cal que tinguin un defecte o altre. Però, amb humitat i tot, i a despit dels perjudicis que ens ocasiona, hem de reconèixer que és un privilegi de consideració una minva de tanta importància en la mortalitat.

Aquestes dades les hauria de tenir molt en compte el Patronat de Turisme. Ara no podem oferir un certamen internacional, però podem posar al servei dels forasters coses tan apreciables com un clima sanitós i, entre altres múltiples privilegis, el d'una temperatura que, a malgrat de les variacions—no vulguem exigir la perfecció!—, més aviat pot fer creure que ens trobem en plena primavera que en el cor de l'hivern, particularment als que procedeixen de les latituds nòrdiques.

I ultra aquesta salubritat i aquesta temperatura que posa Barcelona per damunt de gairebé totes les ciutats europees, sobretot en relació d'importància, podem oferir l'espectacle, per tanta gent inaudit, de les copes dels arbres, verdes i frondoses en el temps de les gelades. I aquest espectacle que el barceloní pot oferir als forasters no cal pas anar a cercar-lo a un jardí d'aclimatació, sinó que es desenrotlla en plena via ciutadana.

Siguem modestos per les nostres obres personals, però no ens dolgui d'estar orgullosos d'una ciutat privilegiada i que només espera—ja no hauria d'esperar—que els seus privilegis siguin donats a conèixer.

ROGER

Política mallorquina

Especialment cridats pel senyor Francesc Cambó, vingueren diumenge passat a Barcelona els senyors Andreu Ferrer, Bartomeu Fons, Faust Morell, Jaume Lluís Pou, Josep Quint Zaforteza, Antoni Rosselló i Josep Sampol, com representants autoritzats del Centre Autonomista i del Partit Regionalista Mallorquí.

Els comissionats foren rebuts pel senyor Cambó i obsequiats per ell mateix amb un dinar. Durant tres hores tractaren de la política general espanyola i de l'especial de Mallorca. En donar per acabada la reunió, el senyor Cambó mostrà als seus visitants les joies d'art que té al seu domicili particular. Als comissionats mallorquins s'afegí el senyor Carles Roman, candidat liberal regionalista per Eivissa.

En aquesta reunió el senyor Cambó exposà els seus plans polítics; comentà alguns aspectes de les seves notes recents; donà a conèixer la seva interessant resposta al comte de Bugallal; anuncià la possible organització de totes les forces renovadores del país sota un nou concepte del que han d'ésser els partits polítics; es manifestà molt optimista respecte l'esdevenidor i manifestà la seva confiança que s'obtindran garanties que assegurin la sinceritat de les eleccions.

El senyor Cambó aplaudí i aprovà els treballs que s'han vingut realitzant a Mallorca per l'acostament dels elements que coincideixen en el denominador comú de respecte als fets diferencials hispànics i de la necessitat d'una transformació de la política espanyola en el sentit exposat en les notes recents del propi senyor Cambó.

Tots els elements coincidents actuaran, per tant, amb total unitat d'acció però amb llibertat de matisacions doctrinals. A tal fi fou també aprovada, d'acord amb el senyor Cambó, la composició del Comitè únic d'acció política que portarà la direcció del moviment i que està integrat pels senyors Andreu Ferrer, Bartomeu Fons, Antoni Moner, Faust Morell, Jaume Lluís Pou, Josep Quint Zaforteza, Antoni Rosselló i Josep Sampol. Es president del Comitè el senyor Bartomeu Fons, i secretari el senyor Faust Morell. El Comitè no refusarà les col·laboracions que puguin oferir-se-li, àdhuc fora dels camps autonomista i regionalista, sempre que vinguin animades d'un alt esperit ciutadà. Abans que tot es considera indispensable l'eliminació a Mallorca de tota influència caciquista.

Aquest Comitè ha elaborat unes bases d'acció conjunta. Es proposa instituir Comitès locals a totes les poblacions de la Illa. Té la representació íntegra de tots els elements adherits i serà la delegació oficial de la política del senyor Cambó a Mallorca.

La seva activitat es desenrotllarà immediatament. Es proposa la intervenció en tots els assumptes polítics de Balears. Acudirà amb gran entusiasme a les properes eleccions. Creu que les forces que representa són més que suficients per a recollir un sector considerable de l'opinió mallorquina i donarà a conèixer properament els candidats designats.

El Comitè mantindrà estretes relacions amb el partit liberal regionalista eivissenc, que dirigeix el senyor Carles Roman. Sense mesclar-se amb la política interna de Menorca, acceptarà qualsevol col·laboració a què se'l convidi per elements de tendències regionalistes de la illa germana.

El senyor Cambó ha manifestat, en conclusió, que atendrà amb especial aplicació tot quant es refereixi a la política i als interessos balears.

Escola-internat municipal de «Can Puig»

Per a mitjant corrent mes de gener es projecta inaugurar la nova escola internat per a nens malaltissos establerta a la finca coneguda per Can Puig, situada enmig dels magnífics pinars que existeixen entre la Rabassada i el Santuari de Sant Medí, del terme de Sant Cugat del Vallès.

El projecte de crear aquesta nova institució Municipal d'ensenyament, data de l'any 1923 que per l'últim Ajuntament popular es consignaren en els Pressupostos Municipals les partides necessàries per a convertir-lo en realitat, i que no fou possible portar-la a feliç terme per haver suprimit aquestes consignacions l'Ajuntament de la Dictadura.

La Delegació Municipal de Cultura, per recent acord de la Comissió Municipal Permanent, ha disposat el necessari, perquè aviat es pugui inaugurar l'Escola internat de Can Puig.

El nombre d'alumnes que integraran aquest nou organisme de Cultura Municipal, serà de cinquanta, escollits, mitjançant una detallada inspecció mèdica, entre els escolars de la nostra ciutat que més necessitats es trobin.

Aquesta Escola està dotada de totes aquelles installacions necessàries perquè els alumnes s'hi trobin voltats de tot el confort i tinguin els mitjans convenients a llur millorament físic i al seu desenrotllament intellectual. Posseeix una magnífica installació sanitària per al rentat i desinfecció de robes i utensilis, i té muntada la calefacció a totes les dependències de la casa.

L'escola posseïra installacions apropiades perquè els alumnes puguin realitzar personalment senzilles pràctiques avícoles i agrícoles. El material de classes és apropiat per a donar llicons en ple camp, i també s'ha installat un cinema i aparell de radio per a completar la tasca instructiva, que es considera completament indispensable de les atencions higièniques, fi primordial d'aquest nou Centre d'ensenyament.

Finca municipal — «Can Puig» — on serà installada la nova Escola-interna d'infants malaltissos que necessitin els beneficis de la vida en plena muntanya

Les notes del senyor Cambó

ELS ULTIMS ESDEVENIMENTS I EL PROGRAMA

Les notes del senyor Cambó aparegueren en un moment especialment difícil. Anunciada llur publicació, per l'autor, per a un moment determinat, hom es trobà que coincidia l'explosió de l'últim moviment revolucionari — els fets de Jaca — amb l'aparició de les notes. Davant d'un fet així, hom podia ajornar el moment de la publicació per uns dies després, o tirar simplement endavant donant-les al públic a l'hora que havien estat promeses. Decidir-se pel primer camí hauria estat el més còmode; decidir-se pel segon, significava haver-se de conformar amb la pèrdua momentània de l'actualitat. Però era, per raons òbvies, el camí més quadrat i més digne. Això és el que fou fet, prescindint de vivors i de maquiavellismes. Quan «Heliòfilo» escrivia a «El Sol», sorneguerament, que les notes de Cambó arribaven una mica massa aviat o una mica massa tard, feia un elogi acabat de la coherència i de la integritat política que el moment de la publicació de les notes significava.

L'actualitat — sobretot per a les persones de temperament fàcilment excitable i periodístic — té, però, això: que enlluerna i desenfoca lamentablement les coses. En el nostre país, que disposa d'un periodisme que sembla complaure's a no donar una visió ponderada i justa de les coses, és natural que les notes fossin gairebé absolutament silenciades i que l'aspecte més prehistòric de la darrera revolta fos presentat amb una inflor desmesuradíssima. El públic, però, ha corregia el que calia, i ha posat les coses en el lloc que corresponia. El públic ha llegit el programa del senyor Cambó en un enorme interès. L'efecte que han fet les notes, com un tot, ha arribat a les capes més profundes del país. Es indubtable que s'ha produït — a Catalunya i fora de Catalunya — un moviment de cohesió d'elements diversíssims, i que aquest moviment ha pres com a base les idees essencials del programa. Aquest és, em sembla, l'efecte essencial que hom perseguia. Si les notes són un programa, i concretament un programa de govern — un programa mínim — hom havia de projectar el camp de la seva eficiència al punt més dilatat de la llunyania política. Si el programa hagués estat un mer document de partit, hauria produït un soroll superficial grandíssim. L'efecte aconseguit, considerant el dit programa un document típic de govern, ve demostrat per la dilatació d'efecte que ha tingut i per la penetració en profunditat que ha assolit.

En realitat, ha passat una cosa molt curiosa, i és que el públic, l'opinió, ha vist en els darrers esdeveniments una ilustració extremadament directa dels perills que assenyalaven les notes, en considerar les possibilitats d'una determinada actuació política. Partint de la base innegable que no es produeix avui en aquesta península cap condició objectiva de revolució, el senyor Cambó feia veure, d'una manera clarissima, els perills que representa la continuació d'una tàctica — de la tàctica que consisteix a actuar com si la realitat no existís — que ha convertit l'agitació del segle passat en una obra purament estèril, i que ens ha fet perdre una centúria. La seva nota sobre la qüestió militar — que, dit sigui de pas, és també l'exposició del punt de vista tradicionalment liberal sobre la matèria — trobava en els esdeveniments darrers un «avant-gout» aspríssim. La qüestió de les formes de govern portava el senyor Cambó a fer un resum del pensament de la Lliga, sobre la qüestió, a mantenir una coherència de tota la vida i accentuar una posició que fou presa després d'haver decidit que la Lliga no tenia una pensada amb una duració de quatre dies — que és la duració a què estan fatalment condemnats els partits catalans que manegen qüestions abstractes — sinó que seria un parttit pastat amb la realitat de l'època i amb les constants que actuen cada dia. Les idees que el senyor Cambó ha exposat sobre la qüestió social han estat considerades, potser, com la part més madura i més treballada del programa. En aquest punt també hom parteix del mateix principi: contra les postulacions demagògiques sobre la justícia abstracta i buida, hi ha la necessitat de posar els fonaments d'un reformisme actiu, eficient i constructor, que faci sentir pràcticament els seus efectes sobre la gent de carn i ossos. De seguida es revolta... sobre el paper, la qüestió social! No hi ha cap revolució que no hagi promès fer aquests miracles ni cap revolució que hagi passat de plantejar aquests problemes sobre una base empírica i reformista. El polític que hagi passat de l'estadi de la inconsciència té, em sembla, l'obligació, en aquest punt, d'ésser explícit i d'abandonar les simplificacions primàries. Només d'aquesta manera — evitant els contrasentits mortals — es podrà evitar que del període intens de confusió en què vivim no en surti el que en sortí a Itàlia després d'un període exactament igual, i es podrà evitar, en un mot, que d'aquesta nebulosa d'avui no en surti incubat un feixisme.

JOSEP PLA

Al marge d'un editorial

Sota el títol «València i Mallorca» LA VEU DE CATALUNYA publicava divendres un editorial força interessant, que volem comentar.

El moviment regionalista a les nostres terres valencianes es presenta avui amb una força certa i reconeguda per tothom; foren els esforços dels Villalonga, Reig, Ferrandis Luna, Giménez Fayos, i d'altres, els qui laborant amb una paciència benedictina, en mig d'un ambient absolutament contrari, i durant quinze o vint anys, han preparat aquesta renaixença de què es feia ressó LA VEU DE CATALUNYA de divendres.

Avui València es retroba ja; han passat per a ella els temps d'indecisió, de desequilibri, d'intranquilitat i nerviosisme davant el greu problema de la seva indefensió i isolament, cercant, però, la base ferma on construir el seu futur polític, i gràcies a aquesta fonda, continuada, intelligent i ponderada acció exercida en lluita diària amb els interessos dels cacics i la ignorància del poble, València troba ja pròpies forces encoratjades per l'ideal i dirigides a aconseguir un demà ple de totes les possibilitats en la lluita política i econòmica d'Espanya.

Ens ha donat peu, aquest editorial que comentem, per a cridar l'atenció envers aquest moviment de tota intimitat que en les ànimes valencianes s'ha operat; les noves tendències regionalistes valencianes no tenen sols un fons sentimental de restabliment de la seva personalitat històrica com simple reconstrucció d'un passat gloriós de llibertats, sinó que, en orientació de positiva construcció i de futur, mira les seves característiques de producció, sap ja la seva personalitat i el seu poder de creació constant de nova riquesa, del seu valor i la seva posició preponderant dintre l'economia general del país, i cerca en aquest moviment d'endinsament cap a la seva ànima collectiva, les noves forces espirituals que mantinguin la pròpia personalitat en les futures lluites político-econòmiques que ens són pròximes.

Fem demanda pública de tota l'atenció possible per aquest moviment valencianista amb tanta persistència i amb tanta voluntat dirigit i portat pels homes de la Nova València; la llavor sembrada fa ja vint anys per aquells mestres, plens de saviesa de les nostres coses, que al Rat Penat tingueren càtedra va germinar superbament, esplèndidament, en les ànimes joves, esforçades i virils d'aquell nucli que, al costat d'Ignasi Villalonga va formar-se, i a ells es deu (amics Reig Rodríguez, Ferrandis Luna, Giménez Fayos, etc. etc.) en tota justícia, aquest miracle de l'actual moviment i de la seva importància.

En el moviment catalanista mancava, sens dubte, la resposta de la terra germana; l'exemple que Catalunya ha donat en els darrers trenta anys, de reintegració de forces al fi català d'Autonomia, és recollit per València, la qual es disposa a demanar el lloc que li pertoca dintre la totalitat hispànica, per les seves condicions i el seu treball, sense confiar en cap mena de messianisme que ens sigui importat i comptant solament amb les pròpies forces i els propis valors.

J. GIL-SENIS